

РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР НАУКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АПВ
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ДЕРЖАВНА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ
ІНСТИТУТ КОРМІВ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ПОДІЛІЯ
ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ПІДПРИЄМНИЦТВА
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІЛОРУСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАЗАХСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. С.СЕЙФУЛЛІНА

ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ ЕКОНОМІКИ: ТЕОРЕТИЧНІ, МЕТОДИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ

*Матеріали
міжнародної науково-практичної
Інтернет-конференції*

Частина 2

Татьяна
Оксана
Александр

26-27 квітня 2012 року
Україна, м. Тернопіль

УДК 63.001:57:001:62.001:33.001

ББК 65.5

Ф 78

Формування конкурентоспроможної економіки: теоретичні, методичні та практичні засади: матеріали міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 26–27 квітня 2012 р. Ч.2. – Тернопіль : Крок, 2012. – 299 с.

Збірник містить матеріали міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Формування конкурентоспроможної економіки: теоретичні, методичні та практичні засади» з актуальних технологічних, технічних, соціально-економічних та екологічних проблем і основних напрямів конкурентоспроможного розвитку країн в умовах нестабільної ринкової економіки.

Редакційна колегія:

Баланюк І.Ф., д.е.н., проф.; Бахмат М.І., д.с-г.н., проф.; Бендера І.М., д.пед.н., проф.; Вергунов В.А., д.с-г.н., проф., член-кореспондент НААН; Водяник І.І., д.т.н., проф.; Гевко Р.Б., д.т.н., проф.; Гораш О.С., д.с-г.н., проф.; Гриник І.В., д.с-г.н., проф., академік НААН; Дзядикув Ю.В., д.т.н., проф.; Демчук М.В., д.вет.н., проф.; Дусановський С.Л., д.е.н., проф.; Жуковський О.М., д.с-г.н., проф.; Іващук Н.Л., д.е.н., проф.; Капітанець О.М. – доктор філософії, проф.; Касянчук В.В., д.вет.н., проф.; Кваша В.І., д.с-г.н., проф.; Коляхін О.П., д.вет.н., проф.; Кухтин М.Д., д.вет.н., с.н.с.; Лучик С.Д., д.е.н., проф.; Любінський О.І., д.с-г.н., проф.; Овчарук В.І., д.с-г.н., проф.; Пархомець М.К., д.е.н., проф.; Приліпко Т.М., д.с-г.н., проф.; Рихлівський І.П., д.с-г.н., проф.; Савченко Ю.І., д.с-г.н., проф., академік НААН; Стравський Я.С., д.вет.н., с.н.с.; Цвігун А.Т., д.с-г.н., проф., член-кореспондент НААН; Шевчук В.К., д.с-г.н., проф.; Бакушев І.В., к.е.н., проф.; Бакушев І.М., к.т.н., проф.; Буряк М.В., к.т.н., доцент; Вітровий А.О., к.т.н., доцент; Гарасимчук І.Д., к.т.н., доцент; Сидорук Г.П., к.с-г.н.; Капітанець С.В., к.пед.н., доцент; Крижанівський Я.Й., к.вет.н., с.н.с.; Лаврук П.П., к.т.н., доцент; Мелешенко Н.М., к.е.н., доцент; Морозевич О.А., к.е.н., доцент; Несторишен І.В., к.е.н., доцент; Перкій Ю.Б., к.вет.н., с.н.с.; Олійник О.Р., к.е.н.; Пунцентейло П.Р., к.е.н., доцент; Розум Р.І., к.т.н., доцент; Рудь А.В., к.т.н., доцент; Сава А.П., к.е.н.; Саєнко М.Г., к.е.н., доцент; Семенишина Н.В., к.е.н., доцент; Сенік І.І., к.с-г.н.; Сидорук Б.О., к.е.н.; Слободян В.Д., к.е.н., проф.; Солян М.Я., к.с-г.н.; Туржанський В.А., к.е.н., доцент; Цуп В.І., к.с-г.н., с.н.с.; Шелудченко Б.А., к.т.н., проф.; Яшук Т.С., к.с-г.н.

*Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Тернопільської державної сільськогосподарської дослідної станції ІКСГП НААН
(протокол № 2 від 4.05.2012 р.)*

*Відповідальний за випуск:
к.е.н., Сава А.П.*

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей і повідомлень. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії збірника.

ISBN 978-617-692-038-0 (нове видання)
ISBN 978-617-692-040-3 (частина 2)

© Тернопільська ДСГДС ІКСГП НААН, 2012

З М І С Т

**СЕКЦІЯ 5
ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ**

КОВАЛЬ Світлана Управління та регулювання трансформацій агропромислового виробництва	11
КОЗАКЕВИЧ Антоніна Організаційно-економічний механізм системи управління конкурентоспроможністю підприємства	13
КОЗЬОРИНСЬКА Галина Теоретичне обґрунтування визначення податкового потенціалу регіону	16
КОЛЕСНИК Аліна, КРИСЬКО Альона Мотивація трудової діяльності підприємства	19
КОЛОСЮК Галина Позитивний досвід зарубіжних країн щодо економіки та управління соціальною інфраструктурою депресивних міст	21
КОЛЯДА Юрій, СЕМАШКО Катерина Апостеріорне оцінювання динаміки обсягів легальної й тіньової економіки суспільства	23
КОНОВАЛОВА Анастасія, ЛИСЕНКО Світлана Підвищення ефективності управління підприємством за рахунок поліпшення показників фінансової стійкості і платоспроможності	26
КОНСЕВИЧ Катерина Підходи до визначення поняття «грошово-кредитна політика»	28
КОРНЄЄВА Юлія Вибір оптимального валютного режиму у контексті інтеграційних процесів	30
КОРНИЛОВА Татьяна О внедрении рыночных отношений в рыбную отрасль России	32
КОРОТКАЯ Оксана Теорія транзакційних издержек как основа развития интеграционных процессов	35
КРАВЧЕНКО Анастасія Проблеми становлення інституційної фінансової інфраструктури країни	37
КРАВЧУК Віктор, ЛИСАНИК Христина До проблеми сутності амортизації	39

СОКОЛОВА Ольга Проблеми стратегического планирования в российских регионах	189	ТОМІЛІН Олексій Диверсифікація аграрного виробництва як напрям оптимізації міжгалузевих відносин	226
СОКОЛЮК Оксана Інфраструктурне забезпечення інвестиційних процесів України	192	ТРЕГУБ Олена Сучасний стан та перспективи розвитку рослинництва у лісостеповій частині Харківської області	228
СОМОВА Валентина Засади оцінки межі розширення оподаткування доходів фізичних осіб в системі розподілу доходів населення	194	ФЕДОРЧУК Наталія Аспекти конкурентоспроможності аграрного ринку	230
СОТНИК Ірина, РІЗЕНКО Олена Проблеми обліку нематеріальних активів на підприємствах України та шляхи їх вирішення	196	ФЕДОТОВА Тетяна, ЧЕРНИЧЕНКО Дмитро, ТУТУБАЛІН Андрій Основні напрями державного регулювання оплати праці	233
СОХАЦЬКА Анна, КАРПЕЦЬ Сергій Конкурентні стратегії підприємств в умовах мінливого конкурентного середовища	198	ФЕДОТОВА Тетяна, СКОТАРЬ Владислава Проблеми соціальної інфраструктури у формуванні трудового ресурсу аграрного сектору економіки	235
СПІВАК Вікторія Аналіз та оцінка використання персоналу машинобудівних підприємств	201	ХУДЯКОВА Ганна Сучасна економічна наука: сутність оборотних активів	237
СТЕМКОВСЬКА Ірина До питання необхідності страхування в сільському господарстві	204	ЧЕМЕРИС Ірина Стан і ефективність виробництва продукції рослинництва на регіональному рівні	239
СТЕПАСЮК Людмила Свинарство – пріоритетна галузь України	206	ЧЕРЕВАЧ Інна Забезпечення економічної безпеки стратегічних об'єктів України	242
СТЕПАНОВ Олексій Перспективи розвитку інвестиційного страхування та інвестицій страхових компаній в Україні	209	ЧЕРЕДНИЧЕНКО Анастасія Соціально-економічні відносини в контексті глобалізації та інтеграції України до країн Європейського співтовариства	244
СТОЯНЕНКО Ірина, УМАНЕЦЬ Віолетта Інвестиції підприємства: теоретичний аспект	211	ЧЕРЕДНИЧЕНКО Олександр Загрози економічної безпеки держави в умовах світової фінансової кризи	246
СТРІЛЕЦЬ Ксенія Переваги саморегулювання на фінансовому ринку	213	ЧЕРНИК Діана Використання земельних ресурсів в умовах формування багатуокладної економіки	249
СТУПАК Ірина Взаємозв'язок фінансового забезпечення інноваційної активності промислових підприємств із рівнем конкурентоспроможності країни	215	ЧИГРИНОВ Євген, ПОНОМАРЕНКО Оксана, АРТЕМЕНКО Володимир Вплив обладнання ферми доїльними установками УДМ-200 «Брацлавчанка» на продуктивність праці робітників	251
ТАРАНЕНКО Олена Виникнення ризиків та їх вплив на господарську діяльність підприємств молочнопродуктового підкомплексу	217	ЧОРНОБИЛЬ Олександр Місце і роль адаптації персоналу в системі управління персоналом організації	253
ТОВМА Ольга Система управління діловою репутацією підприємства	219	ЧУБАРЄВА Людмила Вплив податків на конкурентоспроможність країни	255
ТОМА Наталія Роль та місце органічної продукції для споживача	221	ЧУХЛІБ Алла Методичні аспекти оцінки ефективності використання льоносировини	258
ТОМАШЕВСЬКА Ольга Теоретичні підходи до тлумачення поняття „region”	224		

Ірина Сотник

д.е.н., доцент, професор,

Олена Різенко

магістрант,

Сумський державний університет,

м. Суми

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Підприємства сьогодні повинні вміло адаптуватися до світових інтеграційних процесів. Внаслідок швидкого розвитку ринкових відносин, стрімкості та масштабності технологічних змін неможливо забезпечити конкурентоспроможність компаній лише за рахунок використання матеріальних та фінансових ресурсів, які стають загальнодоступними для більшості економічних суб'єктів. Сьогодні навіть підприємець-початківець розуміє необхідність поєднання у бізнесі матеріальної (основних засобів і оборотних фондів) та нематеріальної (фірмові найменування, ліцензії, торгової марки, ноу-хау та ін.) складових.

Світовий досвід не надає переваги жодному із зазначених активів стосовно витрат на їх створення, але в умовах «інтелектуальної революції» все більшого поширення набуває думка про доцільність значного перевищення частки нематеріальних активів (НА) над матеріальними. Так, сьогодні у країнах великої сімки частка НА становить від 30 до 40% від всіх активів промислового підприємств, а у наукомістких компаніях цей показник досягає 70-80% [1].

На відміну від рівня використання НА у західних країнах, за оцінками [2], українські підприємства мають надзвичайно низький їх відсоток у загальній вартості бізнесу (близько 2-5%). Занизькі показники частки НА зумовлені, насамперед, недосконалою методикою їх обліку та проблемами у вітчизняній правовій базі. До основних проблем, на нашу думку, належать такі:

- законодавство у сфері обліку звужує склад НА, зокрема, зараховуючи витрати зі створення багатьох НА до витрат звітного періоду, а методика обліку деяких об'єктів інтелектуальної власності взагалі відсутня [3];

- поряд з існуванням НА, якими підприємство користується або на правах власності, або на ліцензійній основі (як позикові), методичний підхід до відображення обох груп НА у звітності однаковий, що призводить до збільшення вартості майна та не дозволяє об'єктивно оцінити активи тим користувачам, які не можуть отримати додаткової інформації [4];

- часто облікова вартість НА нижче ринкової, що призводить до заниження вартості майна підприємства, оскільки в обліку, як правило, використовується витратний підхід. Наприклад, вартість реєстрації торгової марки на момент формування НА та через тривалий період часу буде

вмішувати лише частину понесених витрат, що значно відрізняється від ринкової ціни, оскільки з часом, як правило, вартість зареєстрованої торгової марки зростає [4];

- існує неузгодженість важливих положень окремих документів нормативно-правового забезпечення, що визначають методику обліку НА;

- відсутня єдина обґрунтована методика оцінки НА, що унеможливило розрахунок точних даних у рамках чинної системи обліку.

Враховуючи проаналізовані проблеми обліку та законодавчої бази щодо НА, можна запропонувати такі шляхи їх вирішення:

- внесення поправок до системи бухгалтерського обліку з удосконаленням таких пунктів як: сутності реєстрації торгової марки, авторського права, патентування винаходу і т.п., що дасть змогу бухгалтеру краще розібратися у сутності даних об'єктів інтелектуальної власності та оволодіти навичками правильної постановки їх на облік і відображення у звітності підприємства;

- внесення змін до правової бази, пов'язаних з методикою постановки на облік і відображення НА у звітності підприємства. Оскільки сьогодні юристи (патентні повірені) вивчають питання, які стосуються реєстрації торгової марки, патентування винаходу, промислового зразка, авторського права і т.п., тільки з позиції отримання правової охорони та захисту, внесення поправок у законодавство повинно сконцентрувати увагу фахівців на методиці обліку НА [5];

- узгодження законодавчого регулювання НА, розроблення методик контролю за формуванням і використанням НА, що допоможе отримати бажаний ефект від їх використання.

Чинне законодавство у сфері обліку значно звужує склад НА, оскільки незрозуміло, як обліковувати та до складу яких активів відносити окремі об'єкти (наприклад, об'єкти інтелектуальної власності). Категорія НА потребує подальших глибоких та всебічних досліджень, адже вони стали одним з принципово важливих об'єктів обліку вітчизняних підприємств. Незважаючи на інтеграцію світової економіки, сьогодні зберігаються національні відмінності в обліку НА, тому нагальною потребою є реформування бухгалтерського обліку та вдосконалення відповідної нормативної бази.

Література

1. Держкомстат України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

2. Сирош Ю.В. Нематеріальні активи у структурі активів вітчизняних підприємств [Електронний ресурс] / Ю.В. Сирош. – Режим доступу: <http://www.saleprice.com.ua/ua/pub/591.html>.

3. Голов С. Міжнародні стандарти фінансової звітності: вдосконалення та вжиття / С. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – № 11. – С. 43-

58.

4. Дегтяренко Н.В. Ідентифікація і визначення нематеріальних активів та їх оцінка: збірник наукових праць науково-практичної конференції «Облік, аналіз і аудит: теорія, практика, перспективи» / Н.В. Дегтяренко. Мелітополь, 2011. – С. 183.

5. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 18.03.2011 року № 372 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=293708.

Анна Сохацька
студентка

Сергій Карпенко
викладач

Житомирський державний технологічний університет,
м. Житомир

КОНКУРЕНТНІ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ МІНЛИВОГО КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА

Успіх будь-якого підприємства на конкретному ринку багато в чому залежить від того, чи вдало було обрано стратегію конкурентної боротьби в умовах динаміки ринку. Підприємницька діяльність немислима без глибокої оцінки конкуруючих підприємств, форми конкуренції, її інтенсивності та комплексного аналізу стратегічних зон господарювання. Тому вдала розробка конкурентної стратегії дуже важлива для найбільш ефективної діяльності підприємства в умовах мінливого конкурентного середовища.

В процесі розробки системи конкурентних стратегій є доцільним використання наступного інструментарію: матриця БКГ, модель «Привабливість ринку – переваги в конкуренції», аналіз структури стратегічного потенціалу, можливостей розширення ресурсів підприємства, SWOT-аналіз тощо [1, с. 58].

Формування конкурентної стратегії підприємства передбачає використання певних припущень щодо конкурента та його мотивів. «Ринкові сигнали» можуть надати ваговий внесок про майбутні дії конкурентів на основі яких обирається стратегія розвитку, яка допомагає підготуватися відповідного удару [2, с. 194].

Вагомий внесок у дослідження конкурентних стратегій здійснили: М. Портер, І. Ансофф, Ф. Котлер, Д. Джоббер, Ч. Сноу та Ф. Вірсем. Серед таких досліджень найбільш поширені стратегії формування конкурентних переваг за М. Портером, а також операційний, функціональний та корпоративний підходи до класифікації конкурентних стратегій за І. Ансоффом. Проте, такі підходи не дають змоги виділити ідеальної типології конкурентних стратегій. Тому, нами запропоновано підхід, за яким стратегії можна систематизувати наступним чином:

1. Стратегії, спрямовані на вигідне позиціонування:
 - захоплення незайнятих просторів;
 - захист частки ринку;
 - стратегія максимізації ринкової частки;
 - стратегія виходу на міжнародні ринки.
2. Стратегії посилення уваги зниженню витрат:
 - стратегія зниження собівартості продукту;
 - стратегія збільшення доходів;
 - стратегія продажу частини активів;
 - стратегія дислокації (близькість до джерел недорогих ресурсів).
3. Стратегії ціннісної орієнтації:
 - стратегія швидкого реагування на потреби ринку;
 - стратегія цінового лідерства;
 - стратегія спеціалізації на психологічному портфелі споживача;
 - соціальна стратегія.
4. Стратегії, орієнтовані на продукт:
 - стратегія продуктової спеціалізації;
 - стратегія двійника;
 - стратегія впровадження інновацій;
 - стратегія протидії товарам-замінникам;

Метою стратегій, спрямованих на вигідне позиціонування є пошук найбільш оптимального положення на ринку. Головна ідея даних стратегій – випередити конкурентів та одноособово зайняти ринкову нішу. Фірми, які в подальшому, досягають розширення частки ринку, використовують у великому об'ємі матеріальні ресурси. Інколи ці витрати перевищують темпи зростання ринку, тому не матимуть можливості виходу зі своєю продукцією на міжнародні ринки.

Для запобігання великих витрат, підприємству доцільно приділити увагу зниженню собівартості продукції чи іншим способам по збільшенню своїх доходів. Застосування даної стратегії рекомендується у безвихідних ситуаціях для фірми. Недоліком вищезгаданої стратегії є те, що всі зусилля фірми зосередженні на зниженні витрат. В даному випадку своє призначення мають стратегії ціннісної орієнтації. Ціннісні стратегії мають змогу поширювати свою дію на персонал фірми. Соціальна стратегія включає в себе рішення стосовно ступеня колективізму та націленості на співпрацю.

программа должна однозначно разрешить и земельный вопрос в пользу населения и республики. Земля в Республике Башкортостан должна работать на людей и обрабатываться теми, кому она принадлежит на праве собственности, или передаваться в аренду в целях получения рентных доходов.

Мировая практика показывает, что эффективен только тот собственник, который обладает правом владеть, пользоваться и распоряжаться своим имуществом и лучше трудится тот наемный работник, который заинтересован материально в результатах своего труда. Еще лучше работает тот сельский работник, который трудится на своей земле, на своей технике и продукцию продает сам же по рыночной цене.

Неважно, как будет называться сельский товаропроизводитель в России, лишь бы он кормил свою страну, берег и любил свою землю. Необходимые условия для этого, прежде всего, понятные и работающие законы о земле, должно создать государство.

Литература

1. Государственный (национальный) доклад о состоянии и использовании земель в Республике Башкортостан в 2010 году // <http://to02.rosreestr.ru>.
2. Огнева И.А. Основные тенденции развития местного самоуправления и современной России [Текст] / И.А. Огнева, М.В. Чеишвили, Л.И. Корчагина // Административное право и процесс. - 2009. - № 4. - С. 13-14.
3. Сводный годовой доклад Республики Башкортостан о результатах мониторинга эффективности деятельности органов местного самоуправления городских округов и муниципальных районов Республики Башкортостан // <http://minecon.bashkortostan.ru>

ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ ЕКОНОМІКИ:
ТЕОРЕТИЧНІ, МЕТОДИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ

Матеріали
міжнародної науково-практичної
Інтернет-конференції

26 – 27 квітня 2012 року

Частина 2

Відповідальний за випуск:
к.е.н., Сава А.П.

Комп'ютерний набір і верстка
Погребняк І.І.

Адреса редакції:
Тернопільська ДСГДС ІКСГП НААН
46027, Україна, м. Тернопіль,
вул. Тролейбусна, 12,
тел/факс +38 0352 436144

Підписано до друку 7.05.2012 р. Формат 60x90/16.
Папір офсетний. Гарнітура Таймс. Умовн. друк. арк. 16,33
Тираж 300. Замовлення № 89.

Віддруковано з готових діапозитивів в СМП «ТАЙП»
вул. Чернівецька, 44 б, м. Тернопіль, 46000
Тел. +38 0352 527500; +38 0352 52616